Адыгэ макъ

№ 53 (20566)

2014-рэ илъэс

БЭРЭСКЭШХУ

ГЪЭТХАПЭМ и 21-рэ

Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъэзет

ЛIЫШЪХЬЭМ ИIОФШIЭГЪУ ЗЭIУКIЭГЪУХЭР

Ипшъэрылъхэр зэригъэцакIэрэм ыгъэрэзагъэп

Адыгэ Республикэм и ЛIышъхьэу ТхьакIущынэ Аслъан тыгъуасэ аIукIагъ пшъэдэкIыжьэу ыхьырэмкIэ гъунэпкъэ гъэнэфагъэ зиIэ обществэу «КиноСити менеджмент» зыфиIорэм игенеральнэ пащэу Владимир Горюновымрэ банкэу «Клиентский» зыфиIорэм и Афипскэ къутамэ игъэIорышIакIоу Татьяна Апанасенкэмрэ. ЗэдэгущыIэгъум хэлэжьагъэх АР-м и Премьер-министрэу КъумпIыл Мурат, муниципальнэ гъэпсыкIэ зиIэ «Къалэу Мыекъуапэ» иадминистрацие ипащэу Александр Наролиныр, АР-м и ЛIышъхьэ иупчIэжьэгъоу Михаил Черниченкэр.

Мультимедийнэ киногупчэ къалэу Мыекъуапэ щышIыгъэным епхыгъэ Iофыгъом къызэрэугъоигъэхэр тегущыIагъэх. Шъугу къэдгъэкIыжьын, 2009-рэ илъэсым Шъачэ щыкIогъэ экономикэ форумым мыщ фэдэ гупчэ тикъэлэ шъхьаIэ щыгъэпсыгъэным фэгъэхьыгъэ зэзэгъыныгъэм Адыгеимрэ пшъэдэкIыжьэу ыхьырэмкIэ гъунэпкъэ гъэнэфагъэ зиIэ обществэу «КиноСити» зыфиIорэмрэ щызэдыкIэтхэгъагъэх. Урысыем иполитическэ партиеу «Единэ Россием» изы проектэу ар щыт. 2011-рэ илъэсым мыщ епхыгъэ проектнэ-сметнэ документациер зэхагъэуцуагъ, къэралыгъо экспертизэри ащ ыкIугъ. Мы илъэс дэдэм псэуалъэм ишIын рагъэжьэн амал щыIэ хъугъэ, ау зи зэрамышIагъэм къыхэкIыкIэ зэзэгъыныгъэм иуахътэ, 2013-рэ илъэсым ищылэ мазэ, икIыгъ. Мы проектым инвестициеу къыхалъхьан фаеу агъэнэфагъэр сомэ миллиони 182,5-рэ мэхъу, непэ ехъулIэу агъэфедагъэр сомэ миллиони 9 ныIэп. Инвесторым ахъщэ зэрэIэкIэмылъым къыхэкIыкIэ псэуалъэм ишIын къызэтеуцуагъ.

АР-м и ЛIышъхьэ къызэриIуагъэмкIэ, республикэм къытефэрэр зэкIэ ыгъэцэкIагъ: гупчэр зытырашIыхьащт чIыгур инвесторым ритыгъ, инженернэ сетьхэр хьазырых, нэмыкI IофшIэнхэри зэшIуахыгъэх. Ау ежь инвесторым ипшъэрылъхэр ыгъэцэкIэнхэр хэгъэкIи, псэуалъэм ишIын иапэрэ чэзыу джыри диублагъэп. Ащ фэдэ екIолIакIэм зэримыгъэразэхэрэр республикэм ипащэ къыхигъэщыгъ.

— Сикомандэ сигъусэу Iоф зысшIэрэр илъэси 7 хъугъэ. А уахътэм къыкIоцI псэолъэ 200 фэдиз кIэу тшIыгъэ. Зэзэгъыныгъэм тызыкIэтхагъэм ыуж илъэситф тешIагъ, ау а уахътэм зи шъушIагъэп, джыри тыкъышъожэнэу уахътэ тиIэп. Ащ къыхэкIыкIэ непэ щегъэжьагъэу шъуипшъэрылъхэр жъугъэцэкIэнхэу ежъугъажь, ар мыхъумэ, нэмыкI инвестор тылъыхъущт. Гупчэр зыщытшIынэу дгъэнэфэгъэ чIыпIэу къэлэ гупчэ паркым хахьэрэр хъопсагъоу щыт, ащ къыхэкIыкIэ мы проектыр бэмэ зэрашIогъэшIэгъоныщтым щэч хэлъэп, — къыIуагъ ТхьакIущынэ Аслъан генеральнэ пащэм зыфигъазэзэ.

Владимир Горюновым къызэриIуагъэмкIэ, псэуалъэм ишIын лъыгъэкIотэгъэным мы уахътэм фэхьазырых. АщкIэ Сбербанкымрэ банкэу «Клиентский» зыфиIорэмрэ IэпыIэгъу къафэхъущтых. Илъэсэу тызыхэтым имэлылъфэгъу мазэ къыщегъэжьагъэу проектым игъэцэкIэн ыуж зэрихьащтхэр пытагъэ хэлъэу ащ къыIуагъ. Гупчэм ишIын егъэжьэгъэным пэIухьащт ахъщэм ипроцент 30-р банкэу «Клиентский» зыфиIорэм къытIупщыным зэрэфэхьазырыр къыхигъэщыгъ ащ ипащэу Татьяна Апанасенкэм.

Нэужым къэгущыIэгъэхэ КъумпIыл Муратэ, Александр Наролиным, Михаил Черниченкэм мы Iофыгъом еплъыкIэу фыряIэр къыраIотыкIыгъ. Инвесторым тапэкIи ипшъэрылъхэр ымыгъэцакIэхэмэ, ар зэблэхъугъэн зэрэфаемкIэ зэкIэми зэдырагъэштагъ.

***

Урысые Федерацием ишъолъырыкIэхэу Республикэу Къырымрэ федеральнэ мэхьанэ зиIэ къалэу Севастопольрэ IэпыIэгъу ягъэгъотыгъэным фэгъэзэгъэ республикэ комиссием изэхэсыгъоу мы мэфэ дэдэм щыIагъэр зэрищагъ АР-м и ЛIышъхьэу ТхьакIущынэ Аслъан. Адыгеим Къырымрэ Севастопольрэ ишIуагъэ аригъэкIынымкIэ амалэу щыIэхэм, ащкIэ шIэгъэн фаехэм республикэм ипащэ къакIэупчIагъ.

Министерствэхэм, къулыкъухэм, ведомствэхэм, общественнэ организациехэм, бизнесым, нэмыкIхэм ялIыкIохэу комиссием хэхьагъэхэм мы шъолъыритIум гуманитар IэпыIэгъоу афарагъэщэн алъэкIыщтым къытегущыIагъэх. Гъомылапхъэхэр, ахъщэр зэраугъоищтхэм дакIоу, шIушIэ концертхэр зэхэщэгъэнхэр игъоу бэмэ алъэгъугъ. Ащ нэмыкIэу, IофшIакIохэм язы мэфэ лэжьапкIэ чIыпIэ къин ифэгъэ цIыфхэм афагъэхьыным зэрэфэхьазырхэр къэгущыIагъэхэм къыхагъэщыгъ.

— Гъомылапхъэри дэгъу, ау мыщ дэжьым цIыфхэм нахь ящыкIэгъэщтэу слъытэрэр ахъщэр ары, ар тыугъоимэ нахь къашъхьапэщт. Джащ фэдэу ар зэрыхьащт хэушъхьафыкIыгъэ счет къызэIутхын фае. Нэбгырэ пэпчъ ыгу пыкIырэр ащ ригъэхьан ылъэкIыщт. Ащ иреквизитхэр республикэ гъэзетхэм къарыдгъэхьанхэ, телевидениемкIэ къэттынхэ фае, — къыIуагъ ТхьакIущынэ Аслъан.

ТХЬАРКЪОХЪО Адам.

Сурэтыр А. Гусевым тырихыгъ.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм иунашъу

2013-рэ илъэсым Адыгэ Республикэм и УплъэкIу-лъытэкIо палатэ Iофэу ышIагъэм ехьылIэгъэ отчетымрэ 2013-рэ илъэсым Адыгэ Республикэм и УплъэкIу-лъытэкIо палатэ иIофшIэн зэхэщэгъэным пае Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет имылъку зэрагъэфедагъэм ехьылIэгъэ отчетымрэ афэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм **унашъо ешIы:**

1. 2013-рэ илъэсым Адыгэ Республикэм и УплъэкIу-лъытэкIо палатэ Iофэу ышIагъэм ехьылIэгъэ отчетымрэ 2013-рэ илъэсым Адыгэ Республикэм и УплъэкIу-лъытэкIо палатэ иIофшIэн зэхэщэгъэным пае Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет имылъку зэрагъэфедагъэм ехьылIэгъэ отчетымрэ къыдэлъытэгъэнхэу.
2. Мы унашъомрэ 2013-рэ илъэсым Адыгэ Республикэм и УплъэкIу-лъытэкIо палатэ Iофэу ышIагъэм ехьылIэгъэ отчетымрэ къэбар жъугъэм иреспубликэ амалхэм къащыхэутыгъэнэу.
3. Заштэрэ мафэм щегъэжьагъэу мы унашъом кIуачIэ иIэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэу Владимир НАРОЖНЫЙ

къ. Мыекъуапэ,
гъэтхапэм и 12, 2014-рэ илъэс
N 890

ПСАУНЫГЪ

Нахь пасэу агъэунэфымэ...

Сыд фэдэрэ узи нахь пасэу къыхагъэщы къэс зэрэнахьышIур гъэнэфагъэ. Ащ къыпкъырыкIыхэзэ, Адыгэ Республикэм имедицинэ къулыкъу пэшIорыгъэшъ Iофтхьабзэхэм мэхьанэшхо ареты, ахэр лъэныкъо зэфэшъхьафхэмкIэ зэхещэх.

Гъэтхапэм и 20-м Мыекъуапэ игупчэ шъхьаIэ щыкIуагъ «Ромашкэ фыжь» аIуи зэджэгъэхэ Iофтхьабзэр. Жъэгъэузым пэуцужьыгъэным и Дунэе мафэ ехъулIэу ар зэхащагъ. Мы мафэм пчэдыжьым сыхьатыр 9-м къыщегъэжьагъэу Лениным ыцIэ зыхьырэ гупчэм итыгъэ къэкIокIырэ флюорографие «кабинетым» къекIолIэнхэ амал яIагъ ыпкIэ хэмылъэу зязыгъэуплъэкIу зышIоигъохэр зэкIэ.

Мыщ фэдэ Iофтхьабзэ ащыкIуагъ районхэми. Жъэгъэузым пэуцужьыгъэнымкIэ Адыгэ республикэ клиническэ диспансерым иIофышIэу мы мафэм флюорографие зышIыщтыгъэ Тхьаркъохъо Юрэ къызэриIуагъэмкIэ, пчэдыжьым къыщыублагъэу сыхьатыр 11-м нэс нэбгырэ 80-м ехъу мыхэм къякIолIагъ. Ащ ыпэрэ мафэу станицэу Дондуковскэм зыщыIагъэхэм нэбгырэ 200 фэдизмэ флюорографие афашIыгъ.

Iофтхьабзэм илъэхъан цIыфхэм афагощыгъ жъэгъэузыр къызыхэкIырэм, ащ зызэрэщыуухъумэщтым афэгъэхьыгъэ литературэр.

«Роспотребнадзорым» Адыгэ РеспубликэмкIэ и ГъэIорышIапIэ къызэритырэмкIэ, мы узыр илъэс къэс нэбгырэ 200 фэдизмэ къахагъэщы, арышъ, пэшIорыгъэшъ Iофтхьабзэу диспансерым зэхищэрэм шIуагъэ къызэрихьырэм щэч хэлъэп. ЦIыфхэмкIи ар лъэшэу Iэрыфэгъу.

ЖАКIЭМЫКЪО Аминэт.
Сурэтхэр Iэшъынэ Аслъан тырихыгъэх.

ШАПСЫГЪЭМ

ЯщыкIэгъэ шъыпкъ

Къалэу Шъачэ хэхьэрэ псэупIэу ПсышIуапэ гъэтхапэм и 15-м спортивнэ комплекс кIэу къыщызэIуахыгъ. Район администрацием ипресс-къулыкъу къызэритырэмкIэ, ащ игъэпсын илъэситIурэ някъорэ зэрэпылъыгъэхэр.

ПсышIуапэ дэсхэмкIэ спорткомплексыр шIухьафтын лъапIэ хъугъэ. Нэжъ-Iужъхэми къаIо ащ ишIуагъэ лъэшэу къызэрэкIощтыр. НыбжьыкIэхэм спортыр шIу альэгъу. Илъэс къэс ПсышIопэ районым щыпсэурэ адыгэ кIалэхэу бэнэным пыщагъэхэми краим, Урысыем и Къыблэ шъолъыр ыкIи Кавказым ащызэхащэрэ зэнэкъокъухэм апэрэ чIыпIэхэр къащахьых.

(Тикорр.).

Мыщ залитIу хэт, зыр спорт лъэпкъ зэфэшъхьафхэм атегъэпсыхьагъ, адрэр бэнэным пылъ ныбжьыкIэхэм апай. Джащ фэдэу спорткомплексым шахмат зыщешIэнхэ клуб, медицинэ ыкIи массаж зыщашIырэ кабинетхэр, конференц-зал иIэх.

Квадрат метрэ миниплI еубыты спорткомплексыр зычIэт унэм. Мыщ джы ныбжьыкIэхэри нахьыжъхэри къакIохэзэ ашIыщт. Бэнэным нэмыкIэу залыр художественнэ гимнастикэм, боксым, футболым, баскетболым, волейболым ыкIи гандболым атегъэпсыхьагъ.

Спортыр шIу зылъэгъухэрэм агъэфедэщт тренажерхэри кIэхэу къащэфыгъэх, ахэм сомэ миллион 15 атырагъэкIодагъ. ЗэкIэмкIи спорткомплексым игъэпсын сомэ миллион 242-рэ пэIухьагъ, ащ федеральнэ, Краснодар краим ыкIи Шъачэ икъэлэ бюджет къахагъэкIыгъэ Iахьхэр хэлъых.

ЗэхъокIыныгъэхэр афашIыгъэх

2014-рэ илъэсым гъэтхапэм и 4-м аштэгъэ Федеральнэ законэу N 23-р зытетэу «Урысые Федерацием ихэбзэгъэуцугъэ заулэмэ зэхъокIыныгъэхэр афэшIыгъэнхэм ехьылIагъ» зыфиIорэмкIэ IэнатIэ гъэнэфагъэхэр зыIыгъхэм яIахьыл благъэхэм ахалъытэхэрэм къохэм, пхъухэм яшъхьэгъусэхэри ахагъэхьагъэх.

Ащ епхыгъэу федеральнэ законхэу «Муниципальнэ къулыкъур Урысые Федерацием зэрэщахьырэм ехьылIагъ», «Аудитор IофшIэным ехьылIагъ», «Урысые Федерацием ишъолъырхэм ыкIи муниципальнэ образованиехэм яуплъэкIулъытэкIо къулыкъухэр зэрэзэхащэрэ ыкIи ахэм яIофшIэн зэрагъэпсырэ шIыкIэм ехьылIагъ» зыфиIохэрэм гъэтэрэзыжьынхэр афашIыгъэх. ГущыIэм пае, Федеральнэ законэу «Муниципальнэ къулыкъур Урысые Федерацием зэрэщахьырэм ехьылIагъ» зыфиIорэм къызэрэщыдэлъытагъэмкIэ, цIыфыр чIыпIэ администрацием ипэщэ IэнатIэ контрактыкIэ Iуагъэхьан алъэкIыщтэп, муниципальнэ къулыкъушIэм контрактыкIэ чIыпIэ администрацием ипащэ иIэнатIэ ыгъэцэкIэн ылъэкIыщтэп ар муниципальнэ образованием ипащэ иIахьыл (янэ е ятэ, ишъхьэгъусэ, ыкъо е ыпхъу, ыш, ышыпхъу, джащ фэдэу шъхьэгъусэм ыш, ышыпхъу, янэ е ятэ, шъхьэгъусэм исабый е сабыйхэм яшъхьэгъусэ) зыхъукIэ.

2014-рэ илъэсым гъэтхапэм и 15-м къыщегъэжьагъэу мы Федеральнэ законым кIуачIэ иIэ хъугъэ.

Адыгэ Республикэм ипрокуратурэ ипресс-къулыкъу

НыбжьыкIэхэр ямыкIодылIэнхэм фэшI

Мы илъэсыр къызихьагъэм къыщыублагъэу мототехникэм ыкIи скутерхэм язефакIохэр зыхэлэжьэгъэхэ гъогу хъугъэ-шIэгъитIу республикэм щагъэунэфыгъ. Ахэм нэбгыритIумэ шъобжхэр ахахыгъэх.

Скутерхэр зезыфэхэрэм гъогурыкIоным ишапхъэхэр бэрэ аукъох — мотошлемхэр ащымыгъэхэу мэзекIох, мыхъухэщтыр — акIыбкIэ щыIэ тIысыпIэхэм цIыфхэр атесхэу зэращэх. Зыныбжь имыкъугъэхэр машинэхэр зэрыкIохэрэ гъогухэм ащызекIохэуи къыхэкIы. ЗэутэкIыныгъэхэр анахьэу къызхэкIыхэрэр ныбжьыкIэхэм мототехникэр зэрэзэрафэрэр ары.

ГъогурыкIоныр щынэгъончъэным, гъогу хъугъэ-шIагъэхэр нахь макIэ шIыгъэным афэшI гъогурыкIоныр щынэгъончъэнымкIэ инспекцием игъогу-патруль къулыкъу ибатальон шъхьаф пэшIорыгъэшъ Iофтхьабзэу «Скутер» зыфиIорэм хэлэжьагъ ыкIи администрацивнэ хэбзэукъоныгъэ 24-рэ полицием иIофышIэхэм къыхагъэщыгъ.

Гъогу-патруль къулыкъум иIофышIэхэм шъуанаIэ тырарагъадзэ: ныбжьыкIэхэм ящыIэныгъэ ыкIи япсауныгъэ зыIэ илъхэр нахьыжъхэр ары! КIэлэцIыкIухэр къэшъуухъумэх, зыныбжь имыкъугъэхэм хэбзэукъоныгъэхэр зэрамыхьанхэм шъулъыплъ. ГъогурыкIоным ишапхъэхэр шъо зэрэшъумыукъохэрэмкIэ щысэ къязытыряжъугъэх.

Андрей КАЛИТКИН.
Гъогу-патруль къулыкъоу N 1-м иротэ икомандир, полицием икапитан.

Адыгэ Республикэм культурэмкIэ и Министерствэ лъэшэу гухэкI щыхъоу Адыгэ Республикэм и ЛIышъхьэ иупчIэжьэгъоу Черниченко Михаил Николай ыкъом фэтхьаусыхэ икIалэ идунай зэрихъожьыгъэм фэшI.

Лъэпкъ поэзиер

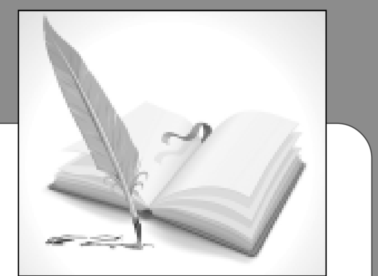

Гъэтхапэм и 21-р — поэзием и Дунэе маф

Гу шъхьафитхэр

ЧIыгум ышъхьагъ ренэу огур зэритэу, гу шъхьафитхэм, сакъхэм сыдигъокIи гупшысэхэр къяшIэкIыгъэх. Ямафи ячэщи ахэмкIэ пкIагъэх, гупшысэныр анэтIэгоу, усэныр яIусэу къэхъугъэх.

УсакIохэр акъыл кIэугъуаех, гущыIэр агъэчэрэгъумэ, агъэщызэ, узыфаер хашIыкIы. Фэсакъых ащ ичылапхъэ: щыбзэ нэдым кIагъэкIы, куцIыр къыхахы. АшIэ гущыIэр шъэфыбэу зэрэзэхэлъыр, зэрэиныр, зэрэлъэшыр, уфэмысакъымэ, пцэшIуащэу къызэрэощтыр, ау уеIэзэкIымэ, Iэзэгъу шъыпкъ.

УсакIор ежь фэдэ цIыфыбэм агумэ зарилъытэу, арыплъэу, къарыгущыIыкIэу мэусэ. Ежь фэдэ цIыфым игуапэ ышIэу игущыIэ егъэчъэпхъы, епщыжьы; егъэуцу, шIыкIи, хабзи хелъхьэ. А зэкIэ къыздэхъурэр усэкIо шъыпкъэр ары. Ипычыгъо жъыу макъэкIи ар нэбгырэ минмэ ахэкIуакIэрэп — игущыIи, ишэни шыгъэх, игупшыси псынэкIэчъ къаргъоу гъашIэм щызэпэжъгъыужьы.

Поэзиер — гу мэкъэ лъэш, гум иорэд, сурэт хьалэмэт нэмыкI горэми ынэ темыплъагъэу. Ащ хэзагъэрэп шъорышIыгъэр, теурыкIуагъэр, ау сыдми къэIогъэ-Iожьыгъэ гущыIэ зэхэблэ къодыери ыштэрэп — ар псэм илэжьыгъэ ин.

Дунаим ифабэр — тыгъэ, гум иIэшIур — гущыI. Арэу щымытыгъэмэ, усэ шъхьафит дэгъухэр сыдэущтэу гъэшIэн гушъхьэгъомылэ хъуныгъэха ыкIи ныбжьырэу цIыфхэм къахэнэныгъэха?! ГущыIэ дахэм сыд дышъи пеIэн щыIэп — пхегъахъо, гур еIэты, уапэкIэ уегъаплъэ!

Усэныр, тхэныр, нэмыкI IэшIэгъэ инэу сурэтшIыныр — мыхэр гур, псэр зыхэлажьэхэрэ тхьэтын лъапIэх.

Ежь фэдэ цIыф пстэумэ акъылкIэ, Iушыгъэ кIэ, шIэныгъэкIэ, цIыфыгъэкIэ, зэчыйкIэ, губзыгъагъэкIэ, бзэшIуагъэкIэ ялыекIхэрэр зырызых, ахэр лIэшIэгъум зэ къэхъух. Джары ахэр цIыфыгухэм зыкIахапкIэхэрэр, янэфыпс гъозэрыплъэ зышIыхэрэр. Дунэе поэзиер цIыф акъыл-шIэныгъэм «идышъэ идагъ». О пшъхьэкIэ усэным упэчыжьэми, гу тепшIыхьэу, тхыгъэ тхылъыр уакокIэу тIэкIу хэджэхьи, узIэпищэщт, укъигъэущыщт, кIуачIэ пфэхъущт.

ТЕУЦОЖЬ Цыгъу

Сижъышъхьэм сыжъудэбэкъон

Писательмэ я Союз икраевой конференциеу 1935-рэ илъэсым Ростов-на-Дону щыIагъэм къыщиIогъагъ

Мышъэм пкIашъэ зытефэм, гъумыгъугъэ,
ЕтIэгъой зытефэм, ыIон ыгъотыжьыгъэп.
Ащ фэд сэри сызэрэхъугъэр:
Тиджэныкъо сыдэсэу орэд сыусыщтыгъэ.
Къэлэшхом сыкъащи, слъэгъугъэр бэ зэхъум,
Исхъухьагъэр къэсIонэу сшIокIодыжьыгъ.

Дунэешхор хьамбарышху.
Акъылышхор ащ из.
Дзыо цIыкIу имыз
Сэ ащ хэсхыгъэр.
Ар сыухымэ, сыгъощэщт,
Гъуащэрэр мэкIоды,
Сыхэукъомэ сышъумыгъэкIод, сэIо.
Тятэ ипхъэкужъэу,
Цужъыхэр зыгъалIэу,
ЛIыжъыхэр сэкъат зышIыгъэм
СигъашIэ дэсыухи,
ПсэукIэ дахэу сыкъызыхэхьагъэм
ДэзгъэшIэжьыщтыр макIэ хъугъэ.

Сыгу забгъэрэ тян:
Пэсащэу сыкъилъфыгъ,
ГъэрекIо сыкъилъфыгъэмэ,
Мыщ сакъыхэтэджэни,
ЕджапIэм сычIэхьани,
СиIахь къычIэсхыни,
Акъыл сиIэ хъуни,
Насыпышхом сыхэтыни.

Ау ар блэкIыгъэ Iоф.
Джы шъэф гурышэу сэ сIыгъыр —
Сижъыгъи щызгъэзыени,
Дунэе тхъагъом сыдэхъоу
Iоф хъярышхом сыхэлэжьэн,
НыбжьыкIэмэ садэбэкъон.

МЭЩБЭШIЭ Исхьакъ

Гугъэ лъаг

ЧIыгур,
Тыгъэр,
Огур,
Губгъор,

Бгъэм дэмыкIэу
Дэлъы гугъэр,
Бзыу быбыкIэу
Гур зычъыгъэр,

Зыкъэжъугъази
Садэжь зэ:
Жьыбгъи хабзи
СиIэдэжь сэ.

ЧIылъэр,
Уашъор,
Щылэр,
Хашъор,

Пщэ фыжь нашхъоу
СшъхьарысыкIрэр,
Уцы къашхъоу
Ощхым рикIрэр,

Пчыхьэшъхьапэу
Гум имыкIрэр,
Чъыгы шъхьапэу
ЧIым иплъыкIрэр,

Гугъэ лъагэм
ЗежъугъэIэт,
Дунай дахэм
Тытежъугъэт.

Бгъэм дэмыкIэу
Дэлъыр — ткIугъэ.
СанэIу ибыбыкIэу
Плъэгъурэр — гугъэ.

БЭРЭТЭРЭ Хьамид

НасыпышIоу ущыIэн

ЩыIэп аIо щыIэныгъэм нахьы лъапIэ,
Ау кIыгъуным псаунытъэ тыфэлъаIо.
НасыпышIор псаунытъэ иIэу щыI,
Ау изакъоп, ныбджэгъушIуи ащ дыриI.

ЩыIэп аIо шъыпкъэныгъэм нахьы лъапIэ,
Шъыпкъэ зиIэр цIыфым фэхъу зы гугъапIэ.
НасыпышIом шъыпкъэ зиIэр гъусэу иI,
Ау изакъоп, ащ шIулъэгъуи къыдыриI.

СыпфэлъаIо сэ уиIэнэу псаунытъэ,
СыпфэлъаIо къыпфашIынэу шъыпкъэныгъэ,
Уинасыпмэ ныбджэгъушIум уIукIэн,
Джар къыбдэхъумэ, хъяр ухэтэу ущыIэн!

СыпфэлъаIо — о уигъашIэ къыгъэдахэу,
Уигухэлъи уицIыфыгъи пфигъэлъагэу
О шIулъэгъум игукIэгъуи уIукIэн,
Джар къыбдэхъумэ, насыпышIоу ущыIэн!

КЪУЕКЪО Налбый

Теуцожь Цыгъо ыцIэкIэ

Ащ иIуагъэ хэгъэгум из,
Ащ ипсалъэ
Къэхалъэмэ ялъэ.
ИгущыIэ щынэ ымышIэу,
Пщыхэри егъэхъупшIапшIэ,
Оркъхэми агу егъэпшIатэ,
Бзаджэми ыгу егъэутысэ,
Iушыри регъэгупшысэ.
Дахэмэ,
Цыгъо иорэд зэхахмэ,
Псэ IэшIухэр агу къыдехьые.
ЛIыхъумэ,
Цыгъо иорэд къаIо зыхъукIэ,
АIэхэр пчыкIэу мэIабэх,
Къушъхьэхэу мэлъэубабэх,
Агухэр гуишъэу зэхакIэ,
Шыблэу яджэгъогъумэ затраунакIэ.

УсакIом орэд ымыусмэ,
Тигъогухэр аубытых пцIыусмэ.
ЦIыфыгухэр кIэй нэкIэу егъукIых,
Джэгъуанэхэу зэфызэплъэкIых,
Сэшхомэ афызэIэбэкIых —
УсакIом орэд ымыусмэ.
УсакIом шъуеплъ къыкIэныгъэм:
Къоджэшхор, къэлэшхор, хэгъэгур.
Хэт ышIэра — адыгэ усэр
КъыщаIон дунэе пчэгум!
КъыпкIэныгъэр алэжьы, алажьэ,
УсакIом ылэжьыгъэр лажьэрэп!

ХЪУНЭГО Саид

СымыгъэкIод

Щэтрэр жьыбгъэм зыпIэкIитхъкIэ —
Умыщынэу ощхым зет.
Сэ гупшысэм сызытрихкIэ —
СыкIодыгъэшъ — пIэ къысэт.

ПIэ ифабэ гур ыгъэткIумэ,
Сигупшысэ ежъухын —
Ощхы уаеу сыкъыпфехмэ,
Щэтрэр лыеу къыпщыхъун.

* * *

Хэт зылъытэу о плъэгъугъэр
Чъыгы гъугъэм къыпыкIагъэр?
Зитетыгъом ар ыпашъхьэ
Иты Iанэм къытралъхьагъэу?

ГУТIЭ Саньет

Гъатхэу къэкIуагъэм

Дахэ Дунаир,
Гъатхэм имафэ
Тишъофи хъуати
Ыбгъэгу чIафэ.

КIымэфэ осыр
Гъызэ мэжъужьы.
Жьыбгъэр мэIасэ,
Мэбыяужьы.
Огум ынахэ
Чэфыр къыкIэщы,
Уцыр чIыналъэм
Ыбгъэгу къытещы.
Гъатхэу къэкIуагъэм
ЫкIуачIэ хэхъо,
Былым шхапкъэр
УцыкIэм етхъо.

ЛIЫХЭСЭ Мугдин

Зы гъашI

Тыгъэр къэущрэм къэс,
Зыкъезгъэлъэгъу сшIоигъоу
СыдэIэбае.

Тыгъэр ехыжьырэм къэс,
Нибжьи сымылъэгъужьыщтэу
Сылъэплъэжьы.

Тыгъэр тэджыжьырэм къэс,
ЕгъашIэм зи схимыхыгъэу
СыкIэгушIужьы.

ХЬАКУРЫНЭ Ларис

* * *

Сыд пай тета тидунае жъалымыгъэр?
Гур мэгуIэ, бгъэр гузажъоу къысшIудэкIы.
Сыд пай
тета тичIышъхьашъо дэфыхыгъэ?
ГупсэфыпIэ сымыгъотэу сэгумэкIы.

Мафэ къэси гу хьалэлыр зэIухыгъэу,
СыпэгъокIы пчэдыжьыпэм инэфыпсы.
ЦIыф кIуачIэм ылъэкIыщтым
сыщыгугъэу,
Сидунае орэдыкIэ фэсэусы.

ХЬАКЪУНЭ Зарем

Пшъэхъум итхьаусых

Мэтхьаусыхэ пшъэм илъ Пшъэхъур:
— Мы бзылъфыгъэм джыри хэхъо,
Сфызэгъафэрэп есшIэщтыр —
СIэкIэтхьэлэнкIэ сыщэщтэ.

НэкIубгъор зыгъэхьазырыгъэр МАМЫРЫКЪО Нуриет.

ИСКУССТВЭМРЭ НЫБЖЬЫКIЭХЭМРЭ

Музыкэр зэрагъашIэ

Адыгэ Республикэм искусствэхэмкIэ икIэлэцIыкIу еджапIэу Лъэцэрыкъо Кимэ ыцIэкIэ щытым олимпиадэ гъэшIэгъон щызэхащагъ. Музыкэм итеорие зэгъэшIэгъэнымкIэ кIэлэеджакIохэм яшIэныгъэ ауплъэкIугъ. Апэрэ чIыпIэр зыми фамыгъэшъошагъэми, нэбгырэ пэпчъ Iоф зэрэзыдишIэжьырэр къэлъэгъуагъ.

Тиреспубликэ икъалэхэмрэ ирайонхэмрэ къарыкIыгъэ еджакIохэр пхъэдзым хагъадэхи, зэкIэлъыкIуакIэу зэнэкъокъум зэрэхэлэжьэщтхэр агъэунэфыгъ. КIэлэеджакIохэм яшIэныгъэ уасэ фэзышIыхэрэм якуп пэщэныгъэ дызезыхьагъэхэр опыт ин зиIэ кIэлэегъаджэх, культурэм иIофышIэх: Т. Неделько, Дж. Шэуджэн, Е. Осаковская.

Татьяна Неделькэрэ Шэуджэн Джансурэрэ къызэраIуагъэмкIэ, музыкэм фэгъэхьыгъэ къэIуакIэхэр кIэлэеджакIохэм нахь куоу зэрагъэшIэнхэ фае. Арэу щытми, шIэныгъэу къагъэлъэгъуагъэм уегъэразэ. КъэкIощт уахътэм телъытагъэу егъэджэныр нахьышIоу зэхащэнымкIэ жюрим Iофыгъо хэхыгъэхэм ынаIэ атыридзагъ.

Музыкэм итеорие анахь дэгъоу къэзышIотагъэу алъытагъэр Людмила Египко. Мыекъуапэ искусствэхэмкIэ иеджапIэу N 3-м ар чIэс, я 8-рэ классым щеджэ. Л.В. Кольяновар икIэлэегъадж. ЯтIонэрэ чIыпIэр ащ ыхьыгъ.

Галина Щербаковам ящэнэрэ чIыпIэр фагъэшъошагъ. Мыекъуапэ искусствэхэмкIэ икIэлэцIыкIу еджапIэу N 1-м ар иеджакIу, я 6-рэ классым ис, С.В. Сединар икIэлэегъадж.

Сэнаущыгъэ зыхэлъхэу упчIэхэм джэуапхэр псынкIэу къязытыжьыгъэхэр къыхагъэщыгъэх. «Музыкэм ехьылIагъэу сыда тэ тшIэрэр?» зыфиIорэ упчIэм къытегущыIагъэхэм яшIэныгъэ зызэфахьысыжьым, Елизавета Визировам апэрэ чIыпIэр къыдихыгъ. Адыгеим искусствэхэмкIэ икIэлэцIыкIу еджапIэ ия 7-рэ класс ар щеджэ. Композиторэу, кIэлэегъаджэу Татьяна Суховам пшъэшъэжъыер егъасэ. Аза Догаевам ятIонэрэ чIыпIэр къыдихыгъ. Мыекъуапэ искусствэхэмкIэ иеджапIэу N 3-м ия 7-рэ класс ар иеджакIу, Лариса Кольяновам егъасэ. Владлена Кириченкэм ящэнэрэ чIыпIэр ыхьыгъ. Тульскэм ар щеджэ, я 7-рэ классым ис, Л.Н. Немовар икIэлэегъадж.

Музыкэм ехьылIэгъэ упчIэхэм яджэуапхэр тхыгъэнхэмкIэ сэнаущыгъэ зыхэлъхэри зэнэкъокъугъэх. Адыгэкъалэ искусствэхэмкIэ икIэлэцIыкIу еджапIэ зыщызыгъэсэрэ Зарина Кармовам апэрэ чIыпIэр ыхьыгъ, я 7-рэ классым ис. Пшъэшъэжъыехэр Жэнэ Мерэм регъаджэх.

Капиталина Герасименкэм, Маргарита Арушанян, Гедыоджэ Бэлэ, Александра Михеевам, Елена Полухинам, Алена Данильчинам ащытхъугъэх, олимпиадэм чанэу зэрэхэлэжьагъэхэм фэшI щытхъу тхылъхэр аратыжьыгъэх.

Сурэтым итхэр: **кIэлэегъаджэу Лариса Кольяновар, щытхъуцIэхэр къыдэзыхыгъэхэ еджакIохэу Людмила Египко, Галина Щербаковар, Светлана Сединар.**

ТИКЪЭГЪЭЛЪЭГЪОНХЭР

Исурэтхэр гурыIогъошIух

КъокIыпIэм щыпсэурэ лъэпкъхэм искусствэхэмкIэ я Къэралыгъо музееу Мыекъуапэ дэтым тыгъуасэ къыщызэIуахыгъэ къэгъэлъэгъоныр сурэтышIэу Алексей Паршковым иIофшIагъэхэм яхьылIагъ.

Музеим идиректорэу Кушъу Нэфсэт зэхахьэм пэублэ гущыIэ къыщишIыгъ. Адыгэ Республикэм исурэтышIхэм я Союз итхьаматэу Хъуажъ Рэмэзанэ къэгъэлъэгъоным осэ ин ритыгъ. Ныбджэгъуныгъэр А. Паршковым зэригъэлъапIэрэр исурэтхэм IупкIэу къаIуатэу Р. Хъуажъым ылъытагъ.

Урысыем инароднэ сурэтышIэу Къат Теуцожьрэ А. Паршковымрэ илъэс 30 хъугъэу зэрэшIэх. Теуцожь зэрилъытэрэмкIэ, А. Паршковым щыIэныгъэм хилъэгъорэр, ныбджэгъу зэдэгущыIэгъухэм къагъэущырэ гупшысэхэр сурэт ышIыхэзэ, иIофшIагъэхэкIэ цIыфхэм алъэIэсы.

Адыгеим щызэлъашIэрэ сурэтышIэу Эдуард Овчаренкэм къыIуагъэм дезымыгъэштагъэ зэхахьэм хэмылэжьагъэу къытщэхъу.

— Алексей Паршковыр ныбджэгъушIу, исурэтхэр гурыIогъошIух, — еIо Эдуард Овчаренкэм. — ЩыIэныгъэр дэгъоу къызэрэгурыIорэр къагъэлъагъо.

А. Паршковыр Краснодар, Москва ащеджагъ. Гъунэгъу краим ипсэупIэу Старокорсунскэм дэс. Къоджэ щыIакIэм гукIэ зыритыгъ. Пщынаохэм, тыкъэзыуцухьэрэ дунаим изэхъокIыныгъэхэм, ныбжьыкIэгъум, егъэшIэрэ темэу шIулъэгъум, мэкъэ чанкIэ орэд къэзыIорэ пшъашъэхэм, нэмыкIхэм ясурэтхэр къыбдэгущыIэхэрэм фэдэх. Живописыр, графикэр егъэфедэх. КIэлэегъадж, философ. Ащ фэдиз шIуагъэ зыхэль сурэтышIым иныбджэгъубэ Краснодар краим къикIи къэгъэлъэгъоным къэкIуагъ.

Голландием, США-м, Чехием, Германием, Югославием, Урысыем, нэмыкIхэм сурэтэу ышIыгъэхэр къащигъэлъэгъуагъ. IофшIагъэмэ ащыщхэр музей цIэрыIомэ ачIэлъых.

— Адыгеим дэгъоу къыщыспэгъокIыгъэх. Тхьаегъэпсэух бысымхэр, — къытиIуагъ Алексей Паршковым. — Зэхахьэм нэбгырабэ зэрэхэлэжьагъэм сигъэгушIуагъ.

Сурэтыр зэхахьэм къыщытырахыгъ.

КУШЪХЬЭФАЧЪЭ СПОРТЫР

Апэрэм нэмыкI къахьырэп

Краснодар краим кушъхьэфачъэ спортымкIэ изэIухыгъэ зэнэкъокъухэр мы мафэхэм Анапэ щэкIо. Адыгэ Республикэм испортсменхэм апэрэ чIыпIэхэр къыдахыгъэх. Тишъашъэхэри кIалэхэри яухьазырынынкIэ къахэщых.

Дана Яковенкэм апэрэ мафэм текIоныгъэр къыфагъэшъошагъ. Аджырэ Амир километри 10-р кушъхьэфачъэхэмкIэ къэзыкIугъэхэм гъэтхапэм и 19-м атекIуагъ. Тиспортсмен ныбжьыкIэ нэмыкI зэIукIэгъухэм ахэлэжьэщт, имедальхэм ахигъэхъонэу тэгугъэ.

Урысые Федерацием ибзылъфыгъэхэм кушъхьэфачъэ спортымкIэ язэнэкъокъу мэлылъфэгъум и 2-м Мыекъопэ районым щаублэщт. Адыгэ Республикэм кушъхьэфачъэ спортымкIэ икIэлэцIыкIу-ныбжьыкIэ спорт еджапIэ идиректорэу Анатолий Лелюк къызэрэтиIуагъэу, Адыгеим щапIугъэ нэбгыри 8 Урысыем ихэшыпыкIыгъэ командэхэм ахэтхэу зэнэкъокъухэм ахэлажьэх.

НэкIубгъор зыгъэхьазырыгъэр ЕМТIЫЛЬ Нурбый.

Зэхэзыщагъэр ыкIи къыдэзыгъэкIырэр:
Адыгэ Республикэм лъэпкъ IофхэмкIэ, IэкIыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм адыряIэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жъугъэм иамалхэмкIэ и Комитет
Адресыр: ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэщыIэр:
385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Первомайскэр, 197.
Телефонхэр:
приемнэр: 52-16-79,
редактор шъхьаIэм иапэрэ гуадзэр: 52-49-44,
редактор гуадзэр-пшъэдэкIыжь зыхьырэ секретарыр: 52-16-77.
E-mail: adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхьатыгъэр:
Урысые Федерацием хэутын IофхэмкIэ, телерадиокъэтынхэмкIэ ыкIи зэлъыIэсыкIэ амалхэмкIэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чIыпIэ гъэIорышIапI, зэраушыхьатыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр
ОАО-у «Полиграф-ЮГ», 385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Пионерскэр, 268

Пчъагъэр 4012
Индексхэр 52161 52162
Зак. 724

Хэутыным узщыкIэтхэнэу щыт уахътэр Сыхьатыр 18.00
ЗыщыкIэтхэгъэхэ уахътэр Сыхьатыр 18.00

Редактор шъхьаIэр
Дэрбэ Тимур

Редактор шъхьаIэм иапэрэ гуадзэр
МэщлIэкъо Саид

Редактор шъхьаIэм игуадзэр — пшъэдэкIыжь зыхьырэ секретарыр
Хъурмэ Хъусен